WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Viite: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Asia: WWF:n kirjallinen lausunto hallituksen esitykseen valtion talousarvioksi vuodelle 2026

WWF Suomi kiittää mahdollisuudesta kommentoida valtion talousarviota valtiovarainvaliokunnan hallinto ja turvallisuusjaostolle.

Valitettavasti eduskunnan käsiteltävänä oleva talousarvioehdotus osoittaa, miten hallitus on täysin unohtanut hallitusohjelman kirjaukset Suomesta luontopositiivisuudestaan tunnettuna maana. Se ei myöskään huomioi tuoretta valtioneuvoston tulevaisuusselontekoa, jonka 1. osassa (Tulevaisuusselonteko -Valtioneuvosto) on tunnistettu tulevaisuusskenaarioista riippumattomia, päätöksenteon kannalta tärkeitä ja erityistä huomiota vaativia asioita Suomen tulevaisuusvalmiuden kehittämisessä.
Tältä listalta löytyy Ympäristölliset-otsikon alta kohta 21 (s 97), (korostus lisätty):
”*Kestävyysmurrosta on edistettävä suunnitelmallisesti ja laaja-alaisesti. Ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen keskinäiset riippuvuudet tulee tunnistaa ja hakea kokonaisvaltaisia ratkaisuja. On huomioitava ympäristöllisen, sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kestävyyden väliset ristiriidat ja vahvistettava keskinäishyötyjä. Yritysten tulee varautua vastuullisuusvelvoitteidensa lisääntymiseen ja kehittää jaettuja rahoitus- ja riskienhallintamalleja.* ***Kaikkeen julkisorganisaatioiden kanavoimaan yritysrahoitukseen ja tukiin tulee asettaa kestävyyskriteerit ja tavoitteet.*”**

Suomen kansainvälinen edelläkävijän rooli
Hallitusohjelmassa puhutaan luontopositiivisesta Suomesta, joka omalla esimerkillään toteuttaa YK:n luontosopimuksen tavoitteita, ja ympäristöä ylläpitävät ja palauttavat ratkaisut nähdään myös Suomen vientivalttina. Ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa huomioidaan planetaarisen kolmoiskriisin, eli ilmastokriisin, luontokadon ja saastumisen turvallisuusvaikutukset, jotka kohdistuvat Suomeen suoraan ja välillisesti sekä muodostavat globaalin turvallisuusuhan. Lisäksi näiden kriisien yhteyttä kestävän kehityksen tavoitteisiin nostetaan esiin. Lisäksi ilmastokriisin torjuminen on yksi kansainvälisiä taloussuhteita ja kehityspolitiikkaa koskevan selonteon päätavoitteista. **WWF näkee vuoden 2026 talousarvioesityksen riittämättömänä näiden hallitusohjelman ja ulkopolitiikkaa koskevien selontekojen tavoitteiden saavuttamiseksi.**
Suomen uskottavuus ja vaikuttavuus globaalissa yhteistyössä ja ylipäätään globaalina toimijana edellyttää riittävää rahoitusta. Edellisellä hallituskaudella Suomen ilmastorahoitusta kasvatettiin ja sopeutumiseen kohdennettiin lisärahoitusta, nyt leikkaukset kehitysyhteistyövaroissa uhkaavat tätä tasoa. Suomen kehitysyhteistyövaroista kohdennetaan luonnon monimuotoisuuden suojeluun ainoastaan 0,5 %. Kansainvälisen tutkimuksen mukaan Suomen rahoitus kehittyvien maiden luonnon monimuotoisuuden suojeluun on alle puolet siitä, mitä sen tulisi olla ottaen huomioon YK:n luontosopimuksen rahoitustavoitteen sekä maiden ekologisen jalanjäljen verrattuna maksukykyyn, eli bruttokansantuotteeseen ja väestön määrään.
Pyydämme, että valtiovarainvaliokunta lausunnossaan huomioi, ettei talousarviossa ole esitetty, kuinka Suomi täyttää Pariisin ilmastosopimuksen rahoitusta koskevat velvoitteet. Talousarviossa

ei myöskään käy ilmi, täyttääkö Suomi osaltaan YK:n Kunming-Montrealin luontosopimuksen tavoitteiden mukaisen tuen kehittyville mailla, jotta ne voivat toimeenpanna sopimusta. **Toivomme, että eduskunta peruu kehitysyhteistyöhön ehdotetut lisäsäästöt ja lisää merkittävästi erityisesti Suomen kansainvälistä biodiversiteettirahoitusta.** Tuki kehittyvien maiden taisteluun ilmastonmuutosta ja luontokatoa vastaan on sijoitus kestävään kehitykseen ja globaaliin turvallisuuteen sekä tae Suomen uskottavuudesta globaalissa monenkeskisessä yhteistyössä.

Budjettivaltaa on käytettävä perustuslain mukaisesti

Julkisella vallalla on perustuslaillinen velvollisuus turvata perusoikeuksien toteutuminen (PL 22 §), ja valtion talousarvio on keskeinen väline tämän velvoitteen täyttämisessä. Perusoikeussäännökset on otettava huomioon eduskunnan budjettivallan käytössä (HE 309/1999 vp. s.28). Ympäristön säilyminen elinkelpoisena on edellytys muiden perusoikeuksien toteutumiselle (HE 309/1999 vp. s.20). Siksi **valtion talousarvion tulee erityisesti turvata ympäristöperusoikeuden asianmukainen toteutuminen.**

Ympäristöperusoikeus vaatii riittävien varojen osoittamista esimerkiksi ennallistamiseen, luonnonsuojeluun sekä ilmastonmuutoksen torjuntaan ja sopeutumiseen. Lisäksi ympäristöperusoikeuden asianmukainen turvaaminen edellyttää ympäristölle haitallisten tukien poistamista, sillä niiden voidaan katsoa loukkaavan velvollisuutta perusoikeuksien turvaamiseen.

Ympäristölle haitallisten tukien alasajo on erityisen selkeästi perustuslaillinen kysymys nykytilanteessa, jossa valtion budjetti on, ja tullee pitkälti tulevaisuuteen olemaan, miljardiluokkaisesti alijäämäinen. **Pyydämme että valtiovarainvaliokunta lausunnossaan edellyttää valtioneuvostolta kattavaa analyysia siitä, miten ympäristölle haitalliset yritystuet voidaan ajaa alas hallitusti ja kestävästi.** Näin tulevina vuosina voidaan leikata sieltä, missä tuet hidastavat kestävyyssiirtymää tai tuottavat luontohaittoja. Tämä on välttämätöntä kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Pyydämme hallinto- ja turvallisuusjaostoa huomioimaan lausuntomme ympäristövaliokuntaan, jossa nostamme esille talousarvioesityksen haasteet kansallisessa arvokkaan luontomme suojelua ja ennallistamista tukevassa työssä, jonka tulisi tukea Suomen resilienssiä, huoltovarmuutta ja kestävää taloutta sekä luoda paikallisesti työtä.

Lopuksi haluamme korostaa, että luonnonsuojelusta, ilmastonmuutoksen torjumisesta ja siihen sopeutumisesta pihistäminen kansallisesti ja kansainvälisesti on huonoa taloudenhoitoa.

Helsingissä 30.9.2025

Jari Luukkonen
Pääsihteeri

Anne Tarvainen
Ohjelmajohtaja, kansainvälinen ohjelma

Lisätietoja: Anne Tarvainen, Anne.Tarvainen@wwf.fi, 0407568326